

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: négyhasas sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, junius 14-kén 1861.

A gordiusi csomó, Magyarországnak Ausztriához viszonya, megoldás felé közeledik. A helyzet tartatlan. Csak is annyi a kérdés: vajjon e csomót karddal vagy az ész fegyverével oldják meg? vajjon elég merész lesz-e a mi Nagy Sándorunk kardjához ütni s ketté vágni?

Az address-vita az alsóházban végét érte. Most már a felsőház elé, s végre is Bécsbe kerül. Mi lesz reá a válasz? Ez a kérdések kérdése. Csupán ennyi, mit olvasóink, s olvasóinkkal az egész haza s a hazával együtt — mi is szeretnénk tudni.

Azonban be kell vallanunk, hogy az osztrák kabinet egész Napoleoni politikát követ: nem árulja el terveit. Hallunk ugyan rettegő és nem rettegő tervekről; de a magyarnak régebb a volt szokása, hogy a dolognak mindig jobb oldalát hitte el.

Vajjon nem lélekzünk most is e hibában, nehé megmondani. Hogy e válasz nem lesz kielégítő, abban senki sem kételkedik. Csupán avval nem lehetünk tisztában, hogy a vonagló Bachrendszert megkísértik-e fegyverrel is érvényesíteni. Mert hogy ez alkotmányos bűrbe bújtatott abszolutizmus végül is lejárja idejét, abban kételkedni nem lehet.

Minden erre mutat.

Mikor a bécsi Reichsrath május 1-jén megnyílt, a birodalom két részre volt szakadva: magyar és osztrák pártra. A magyar pártot egyedül a pesti országgyűlés képviselte; míg ellenben a Reichsrath mellett a horvát országgyűlés s szerb congressus is ellenünk működött. A magyarhoni nemzetiiségek fordulási pontjairól többször emlékeztünk. Legfeljebb meglehetne említenünk, hogy a horvátországi gyűlés programjában most már azt is benne látjuk, hogy a magyar koronához akarnak tartozni, s ugyanazon jogokra tartanak igényt, mely Magyarország részén el fog ismertetni.

Ez igen természetes. Azonban, ki hitte volna, hogy a magyar loyaltás a birodalmi tanácsra oly sebes hatást gyakoroljon. Mikor e Reichsrath összeült, azon reményben éltek a bécsiek, hogy semmi tekintélyes párt sem fejlődik ki: s im a miniszterialis centralista párt ellenében azonnal sikra szálltak a foederalisták, kik a cseh és lengyel tartományok részére csaknem azt követelik, mit Magyarország magának.

Miután a birodalmi tanács, hogy úgy szóljunk harisnyás küldötteiben a miniszterium egy sereg néma szavazatot bír: a kormány, illetőleg a centralista párt természetesen többségben van. Mindazáltal jónak látta centralista párt nevét unionistára változtatni. Nevet cserélt, azt hiszi, hogy álnév alatt könnyebben kereszttül viszi terveit.

Azonban csalatkozott. Mert a német tartományok egy része az új név Eldoradójába nem akar bemeni; a centralisták két felé szakadtak. Felső-Ausztria, mely Bach miniszter testvérét, helytartóját odább állítja, Stiria és Karintia képviselői külön szakadtak, önálló autonómiát követelnek, más szókkal, a foederalista s a magyarhoni eszmék felé grávitálnak, s most már az autonomisták mint harmadik párt állanak a birodalmi gyűlésen.

A nagy reményekkel összehívott birodalmi tanács e szerint nem felelt meg Schmerling miniszter várakozásának, s miután Magyarország ellentállása földeríté, hogy a magyar terület a birodalmi tanácsba belépni nem fog: jónak látták jun. 8-kán kijelenteni, hogy a kormány a Reichsrathot nem tekinti teljes birodalmi, hanem úgynevezett szűkebb vagy keskenyebb birodalmi gyűlésnek, melynek tehát az összes monarchiára kiható intézkedései nem lehetnek.

Mint ilyennek a Reichsrathnak teendői nincsenek. Most már arról gondoskodnak, hogy e gyűlést elnapolják. A foederalisták — kik közbe legyen mondva, mint Reiger és Claudy Pesten jártak — azzal léptek föl, hogy napoltassék el e gyűlés, míg t. i. Magyarország is bele kényszerítették; azonban abból, hogy ők is országgyűlést kérnek, alkalmasint lehet gyanítani, hogy tisztában vannak azzal, hogy Magyarország Reichsrathba menéséről szó sincs, tehát

ők is szeretnék magoknak egy olyan pesti forma országgyűlést, hol magokat rendezhessék.

Négy párt van tehát ma Ausztriában: az unionistának bémált centralista, a nemzeti önállóságra törekvő foederalista, s az alkotmányos kormányzást nemcsak ígéretekben, de valóságban is birni óhajtó autonomista, s negyedik a magyar, mely csak annyiban akar Ausztriával összeköttetésben lenni, mennyiben egy uralkodója van azokkal, de azt óhajtja, hogy sem a német a magyar, sem a magyar a német belügyeibe ne avatkozzék.

Ily kilátásai vannak a Gesamtmonarchia eszméjének. Ily zilált helyzetbe hozta magát a miniszterium. Ily válságba sodortatott a monarchia. Ma már a miniszterium politikáját a birodalom alig $\frac{1}{4}$ -de osztja. Vajjon tovább is a kisebbségre akar támaszkodni az uralkodóház, vagy népei igényeit is tekintetbe veszi? vajjon Schmerling lépik le vagy báró Vay? vajjon hajlandók-e a legmagasabb körökben kockázra vetni mindent?

Erre felelni fog az idő — még pedig rövid idő. Addig csak egy teendők van, a testvér nemzetekeli viszonyaink rendezése, aztán jöjjön, a minnek jöni kell.

K. L.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képviselőház XLII. ülése jun. 11-kén. A tegnapi ülés jegyzőkönyve bítelesített. Az elnök jelenléte az beérkezett iratokról. Arad megye a Ludovicum alapjának eredeti rendeltetésére fordítását sürgeti, kéri, hogy az Aradon kivégzett 13 vértanúnak a kivégzés helyén országos emlék emeltesék. Fehérmegye a törvénytelen adó erőszakos behajtása elleni orvoslásért folyamodik. Hasonlóképp Nyitra város, tudatván, hogy az erőszaknak nem hódolnak. Udvarhelyszék és Tordamegye Teleki halála iránti részvételt jelenti s Tordamegye annak jegyzőkönyvi kifejezését kéri, hogy Teleki a haza halájjára méltó. Az elnök megjegyzi, hogy e kérésnek a ház azon jegyzőkönyvében, mely nagyhazánkfia haláláról szól, elégtételt.

A felirati javaslat cizikenkénti tárgyalása következőn, az elnök jelenti, hogy a 32-dik szakasz után, sajtóvétségéből egy egész szakasz kimaradt, mely szakasz a jegyző által ledictáltatott.

E szakasz következőleg szól:

„Mind Magyarországnak, mind Erdélynek azon egyesülés iránt hozott törvényei ő felsége által szentesítettven, azonnal végre is hajtattak. Akkor, midőn az alkotmányosság feltevével abszolutrendszer lépett az alkotmányosság helyébe, Erdély Magyarországtól közigazgatás tekintetében ismét külön választatott. Most azonban, midőn felség az abszolutrendszert megszüntette, okvetlenül meg kell szűnni azon rendszer jogtalan következményeinek is. Azon törvények tehát, mik Erdélyt Magyarországgal egyesítették, miket az abszol hatalom ideiglenesen mellőzött, de meg nem semmisíthettek, az alkotmányosság elvének kimondásával szükségképpen életbe léptek ismét s az egyesülést újra kérdésbe vonni, a fölött újra határozni és ezáltal a kedélyek nyugalmát fölzavarni nemcsak törvényszegés, hanem káros politikai tévedés is volna, a tetleges egyesülésnek minél előbbi végrehajtását pedig megtagadni nem annyi volna, mint Erdélyt nem egyesíteni Magyarországgal, hanem annyi, mint azt Magyarországtól valóssággal elszakasztani, és ez a sanctio pragmaticával merőben ellenkezik.”

A megelőző 32-dik szakaszról, mely Erdélynek Magyarországgal való egyesüléséről szól s Erdélynek az országgyűlésre meghívását sürgeti, Mihályi G. az erdélyi választási törvényt, mely választási qualificatióul a 8 ft centust állapítja meg, a választási jogot megszorítónak tartja, azonban a szöveget is pártolja, de módosítványában a választási qualificatio iránti intézkedést kíván.

Tisza Kálmán Mihályi indítványát sem célszerű, sem időszertinek nem tartja, minthogy ez azt kívánja, hogy a felirati javaslat feletti tanácskozás közben oetroyozzunk Erdélynek választási törvényt, s már most, midőn az erdélyi képviselők között nincsenek. Az 1848-ki országgyűlés elég loyális volt e törvény alkotását az erdélyi országgyűlésre bízni, mely a viszonyokat jobban ismeré; a magyar országgyűlés mindenesetre intézkedett volna e tekintetben is, ha erre ideje lett volna, mint intézkedendik annak idejében. A magyarországi választási törvény, mely a választási képesség minimumát a $\frac{1}{4}$ telket határozza meg, kivétel is volna, miután Erdélyben urbéri rendezés, mint nálunk, nem történt.

A helyesléssel fogadott beszéd után az elnök Babest és több képviselőnek a 32-dik szakasz elleni módosítványát olvassa fel.

A módosítvány Babest beszédében támogatott. Babest, a magyar nemzeti képviselőház tagja, hivatottnak érzi magát, hogy a törvényes országgyűlésen hozott és szentesített uniótörvény érvénye ellen szólaljon fel, érvet e törvény megerősítésére a reactio által előidézett balasfalvi gyűléstől valóssággal kérésre. Megtámadja a törvényt, mint az erdélyi

délyi románok kívánatainak szószólója lép fel, nem tudni kinek megbízásából, s mig tagadja, hogy ez ügyben a magyar lehessen a bíró, mint bíró szól, kárhöztaiva azon országgyűlés tettét, mely ha a kiváltságolt osztályok országgyűlése volt is, azon időben törvényes és illetékes törvényhozás volt.

A ház a legtermészetesb indignationnak ki-kítő szavát elnyomva, az elnök tapintatos figyelmeztetése folytán mindvégig meghallgatá a törvényt tagadó törvényhozót s helyesléssel fogadta Vlád Alajosnak egyetértésre intő szavait s Beniczky Lajos figyelmeztetését, hogy az ily kérdések tárgyalásának most sem ideje, sem helye.

Valóban csak rejtett cél lehet oka annak, hogy Eötvös indítványának beadása után is minden lépten nyomon előrántatik a nemzetiség kérdése és előrántatik azokkal, kik, mig egy Faur, egy Missics és több jelese a román népnek a nép érdekében vértett, sem a lefolyt 12 év alatt, sem azelőtt nem szolgálták a nép érdekét.

Ez ellenünk érdekében kívánja a magyarországi képviselők néhány felidézni a viszályt oly felszólalásokkal, mik a törvénytestetletet sértik, mik mind untalan oly ténre vezetnek a tanácskozást, hol az ingerültség kiküthetetlen?

A tárgyhöz nem tartozó több felszólalás után végre szavazásra került a dolog s a nagy többség a 32. szakaszt változatlanul megtartá.

A 33 dik szakasz argumentatiója azon tételen alapul, hogy az abszolutistikus rendszer megszünt.

Mindazáltal a jelen abszolutistikus eljárás, mint erőszakos adóbehajtás stb. érvül szolgáltak azon indítványra, hogy a szakasz nevezett pontja akként változtassék meg, hogy ő felsége az abszolutistikus rendszert megszüntetni igérez. Ennek ellenében Kubinyi Ferenc következő módosítványt adott be: „az abszolutistikus rendszert megszüntetnek nyilvánítá.” Ezt többen pártolák s Tisza Kálmán az helyeselt észrevételével, hogy a módosítvány elvben elfogadotván, a szerkezet a bizottmányra bízatik, azt a ház többsége szavazás utján elfogadta.

A következő 34. 35. 36. szakasz helybenhagyatik. A 37. szakasz azon szavainál: „Világos törvényeink ellenére” Ivánka következő sorokat kíván betéetni:

„Világos törvényeink ellenére az országgyűlés bejegyzése nélkül, az ujonczozás egy idegen rendszerre léptetett életbe, a katonaság túlságosan szaporított, és hazánk nyakának nagyrésze nem magyar, hanem az örökös tartományokbeli ezredekre osztott, és midőn ők és a magyar ezredek hazánkon kívül kénytelenítetnek szolgálatot tenni, akkor az országot és várainkat idegen katonaság tartja megszállva.”

A többség e bővítést elfogadja.

Ugyan e szakasz azon szavai után: „a törvénytelen adó fegyveres erőszakkal is behajtatik.” Elek Mihály következő sorok beigatását indítványozza:

„Az alkotmányellenes abszol hatalom által keserű gúnny gyanánt kiadott rendelet folytában, a törvénytelen adónak fegyveres erőszakkal behajtása oly kebelházo eljárás mellett folytatattik, mi jobbadán nem egyebet, mint egy fegyelmetlen zsarolásnak siralmas nyomát hagyja maga után.”

Tisza Kálmán e szakasz végét következőleg kívánja módosítani:

„Főlséged ünneplésen kinyilatkozta, hogy az abszol hatalomról lemond és az alkotmányosság ösvényére tér, ha azt kívánja tőlünk, hogy bizzunk abban, miszerint őszintén ezen téren akar haladni, az abszolutizmus által fel-függesztett törvényeknek tetleg ismét vissza kell állani teljes erejükben és meg kell szűnni azonnal a törvénytelen adó fegyveres erővel behajtásának s az azzal kapcsolatban levő vérlázító erőszakoskodásoknak, a melyekben részt vevőkre nézve az 1504-dik évi 1. t. cz. különben is szigoruan intézkedik.”

E módosítvány folytán Elek a magát visszavonta, miután az a Tiszában ben van.

Terényi pártolván Tisza indítványát, kívánja, hogy az 1504. I. t. cz. helyett „hazai törvényeink” tétessék, mint-hogy több törvényünk intézkedik a törvénytelen adó erőszakos behajtói ellen, nevezetesen az 1599. 13. Tiszának Terényiével bővített módosítványát a ház elfogadta.

A 38, 39. szakaszról semmi észrevétel. A 40-diknél Ivánka módosítványa: „és a törvények értelmében alakult hadsereg” elvileg elfogadottat.

A 41. szakaszba maga Deák azon pont elé: „De ha felfüggesztett törvényeink” sat. a következő sorokat kívánja betéetni:

„Akarjuk, hogy más nemzetiségi honfitársainknak nemzetiségi igényei mindenben, mi az ország politikai szét-darabolása és törvényes függetlenségének feloldozása nélkül eszközölhető, még ezen országgyűlésen törvény által is biztosítottassanak.”

E sorok, melyek Ragályi Miksa által olvastattak fel, a ház által elfogadottak.

E szakaszhoz Babest a jogegyenlőséget részletesen magyarázó s a törvényhozás specialis teendőire kiterjeszkedő módosítvánnyal járult. Ezt Tisza Kálmán azon megjegyzésére hogy e pontok a határozati javaslatból reprodukáltván, a háznak már f. hó 3-kán hozott határozatánál fogva mint külön határozat tárgyai a feliratban mellőztetni fognak, a ház szavazat alá nem bocsátá.

Pópa a szövegben megemlíteni kívánja, hogy a honpolgárok közt különbséget ne tegyen a születés. A születési hazájukban ugyan is törvényhozási jogot ad, mi az

egyenjogú 48-ki törvények szellemével össze nem egyezik; kívánja tehát a törvényhozásban a születési jog kiváltásának megszüntetését.

E figyelmet gerjesztett előadást Bónis azon megjegyzése követi, hogy nem csak sajnálattal, de megütközéssel kell tapasztalni, miként az igazságtörvények ismét egygyel szaporítottak, t. i. az osztályok megtagadásával. Mi szükség most e kérdést felidézni? Lehetetlen ez irányon a bécsi irány szagát nem érezni.

Madarász J. az ily kérdéseket szintén időn kívülieknek tartja s nem helyeseknek, mert azok csak keseritene.

Tisza László a helytelenített irány, a discussio feltartóztatására szolgáló idő és helyenkivüli módosítványok jellemzésére Babest és Pópa képviselő urakat a házon kívül viselt, nem alkotmányos állásuk czimeinél fogva szólított meg, az elnök által figyelmeztetve lön, hogy az említett képviselők itt csak s mint ilyenek vannak jelen s mint ilyenek szólíthatók meg. Tisza László beszéde folytán erősen csúfolta azon állítást, hogy az erdélyi románoknak az volt kívánságuk, melyet Babest ur előadott. A románok is befojtak főbb papjok, a jó emlékből élő Lemén hozzájárultával az unióhoz.

Pópa az általa felidézett, de nem szándékolt ingerültség miatt sajnálattal fejezvé ki, indítványát visszavette.

A felhevült kedélyekre üdítőleg hatott Missics következő beszéde.

Missics János. Meg vagyok lellem mélyéből győződve arról, hogy a mostani körülmények között, hol szent ügyünk győzelmére legnagyobb egyetértésre van szükség, semmi nem szomorítja lelkemet annyira, mint ha oly kitételeket és feleleteket hallok, melyek a helyett, hogy nagy célunkhoz a közeli eszköztől, eltávolítanak attól. Midőn köztünk az egyenlenség magvát elhívtam, szent köllességnek tartom azt kitépni, még mielőtt gyökeret verne; s azért ne élezzük az egyenlenséget ott, hol olajat öntenénk a tüzre. Én Pópa képviselőtársunk megnyugtatóra annyit mondom, hogy az 1848-dik évi törvényekben látok ugyan olyasmit, a mit megszüntetni kell; de midőn ezt látom, elismerem egyszersmind annak áldásdús következményeit, melyeknek következtében az ország minden polgári vallás- és nyelvkülönség nélkül egyenlő jogokban részesítették. Vannak ugyan egyes hiányok ezen törvényekben is, de hogy ezen hiányok megszüntetve nincsenek, nem a mi hibánk, hanem a bécsi kormány hibája. Meg vagyok győződve arról, hogy ha előlünk a törvényesség tere el nem záratik, sem e hiányok, sem az itt felhozott panaszok nem léteznek. Mert ha valaki, ugy a magyar nemesség — s legkivált a főnemesség — volt az, a mely elég lelkesen lemondott 1848-ban jogairól, s földalozta anyagi hasznát is a haza közjára és boldogsága megállapítására. Engedjenek meg, nem tartóztathatom, mindamellett, hogy a legdemokrata ember vagyok, hogy ki ne mondjam a főnemesség iránt azt, miszerint — hazafiúi becsletre legyen mondva — neki azon nagy érdeme van, hogy mindenütt, hol a szabadság zószója lengett, mellette harcolt a sanyaru 12 év alatt is, egész nyomtatókat tette a mérlegbe, mint Brennus kardját, a czéltől, hogy a szeretetnek és testvérségnek közös oltárán együtt áldozhassunk. Mennyi harcába került a francia nemzetnek míg a jogegyenlőség elvét megállapíthatá, mennyi vér áztatta Franciaország földjét, míg a közös szabadság, jogegyenlőség eszméi benne meggyökereztek és gyümölcsöt hajtathattak, melyek nem egyes nemzattal, hanem a közös nemzet elébe hullva, egyenlőn boldogítható azt. A francia nemesség kíváncsított Coblenzbe, míg a miénk a szabadság, jogegyenlőség eszméiért harcolva vészelt. — Ezt megemlíteni szükségesnek tartottam a történeti igazság szempontjából, mely bárhol, bármilyen alakban jelenjen meg, előtte megbajolni tudok, megbajolni kész vagyok annál is inkább, mert az igazságot elferdíteni lehet, habár csak percze is, de megtagadni nem. Az igazság az, melynek egyedül van jövője, mely örökké való, és azért végre, habár nehéz küzdelemek után is, győzelemre vergődni fog. Részemről, miután hazafi vagyok, hazám boldogságát, népem jólétét és a nemzetiségének kifejlődését kívánom, s azért szeretném, hogy minden kitétel, mely az egyetértést köztünk megtámaszthatná, és csak Bécsbe tenne jó szolgálatot, elhagyassék; mert ezen egyenlenség csak saját szabadságunk sirját fogna megadni, s azért óhajtom, hogy a béke, testvérség és szeretet lenje át tanácskozásainkat. Babest Tiszát csúfolja, de szavai elhangzanak.

Az ülés 2 órakor befejeztetik.

B. Eötvös indítványa egy bizottmánynak kiküldésére a nemzetiségi kérdésben. Azon kérdések között, melyeknek megoldása a jelen törvényhozás feladatahoz tartozik, a különféle nemzetiségek méltányos igényeinek kielégítésénél fontosabb alig létezik.

E ház kijellette az elveket, melyeket e kérdés megoldásánál követni akar, midőn első felszólalásában kifejezte, hogy minden nemzetiségnek kész megadni mind azt, mi az ország területi és politikai széttagolása és törvényes önállóságának kockázata nélkül megadható.

Mint hogy azonban ezen elveket észszerű alkalmazása attól feltételeztetik, hogy egy részről a hazában létező különböző nemzetiségek igényei és kívánatai, a másról azon nagy fontosságú országos érdekek kellő figyelembe vételének, melyekkel a nemzetiségi kérdés végleges elrendezése összeköttetésben áll: egy 27. tagból álló választmánynak kiküldését indítványozom, mely addig is, míg azon akadályok elháríthatnak, melyek miatt az országgyűlés a jelen pillanatban törvények alkotására illetékesnek nem tartja magát, mindazon előmunkálatokat megtegye, melyek elkerülhetetlenül szükségesek arra, hogy e fontos kérdés e hon külön ajku polgárainak meglegedésére s a haza közjára törvény által megoldassék.

Körirat a Nagy-Váradi-brassói vasuti társulat alapítóhoz. A magas pénzügyminiszterium folyó év február hava 1-ről kelt s a társulat elnökehez intézett bocsátványában, azon megnyugtató választ adá a N-Váradi-brassói vasuti bizottmány legfelsőbb helyen ujjában benyújtott folyamodványára, hogy maga a kormány is a társaság

által tervelt s létrehozni szándékolt vasuti vonalat, t. i. Nagy-Váradtól Kolozsváron által fel a Nagy-Küküllő terén, s onnan Brassón keresztül az oláh szélekre nemcsak kivethetőnek, de felette kívánatosnak ismeri el. Ezen bocsátvány által tehát egyrészt elvkép van kimondva s közvetleg elfogadva a Nagy-Váradi-brassói vonal elsősege, de másrészt meg lön egyszersmind nyilván czúfolva azon felszeg hiedelem, mintha Magyar s Erdélyország közt ez oldalon emelkedő Királyhágó, egy rajta keresztül viendő vaspályának áthágathat akadályokat gördítne útjába, vagy költségi szempontból megbirhatlan kiadásokat igényelne, alaposan bebizonyulván, hogy általában az erdélyi vaspálya építése sem tekintődhetik több nehézségekkel s kiadásokkal összekötve, mint bármely hegyes országban vitt s vitendő vasut.

A Nagy-Váradi-brassói társulat, nem kis mértékben járult választmánnya által ezen az erdélyi vaspálya építésére nézve véglegesen indokolt tények kinyomoztára, s különösen a Nagy-Váradi-Kolozsvár közti vonal felett tett mérnöki munkálatai szolgáltak alapul e térség részletesebb megismertetésére, az ő közbenjárása idézhette s eredményezte egyedül az idők mostoha volta daczára a kinevezett vizsgálati bizottmány megrendelését, mely határozólag emelt szót ez ügyben, s így ez áldozat, melyet az alapítók a vállalat érdekében ekkoráig hoztak, nem volt siker nélkül, mert megtermé gyümölcsét, kivánc ezen pályavonal előnyeit több vetély társai felett, — s ez eredmény folytán örülhet a társaság biztosabb reménnyel, hogy a pálya építésére megkívántató pénzüsségeit is annyival inkább sikertőlend megszereznie, miután valószínű, hogy a társaság által tervezett Nagy-Váradi-Kolozsvári vonalt, mely Erdélyre valódi életkérdés, azonban a tiszai vasut vállalat életbeni fenntartását egyiránt feltételezi, az összes haza javára egybe gyűlt haza rendei, kik között Erdély képviselői is remélhetőleg nem sokára megjelenendnek, mint már a nagy Széchenyi István által indítványolt vasuti vonalunkat nemcsak pártolni fogják, de az ügy fontos voltáért még az építésre fordítandó töke kamatjának biztosítását is elfogadandónak határozandják.

Ily előzmények után kötelességének tartja a választmány minden mulhatatlan készületeket megtenni, hogy a vállalatához szükséges pénzért megszerzésével az építés tetteleg megkezdését nyomban lehetőssítse, s ezen teendők közé tartozik a Nagy-Váradi-Kolozsvár között nagygyűlést elkészített mérnöki munkálatok részletesebb kiegészítése, melyek végbevitelére, illetőleg folytatására iránt a választmányi szakavatott mérnökökkel való szerződésre szándékozik lépni. Minthogy pedig a comité folyó év március hava 29-kén tartott ülésében pénzirta ügyére nézve is vizsgálatot tévén, annak készletét hivatalos kimutatás nyomán oly állapotban találta, mely a vállalat érdekében minden további rendelkezést anyagilag felfüggeszt s annak hatáskörét lényegesen korlátozza, sőt több részvényesek hanyagsága miatt az illető részvény százalék be nem fizetése által, a társulat ügyviteléhez kapcsolott rendes irodai költségek fedezése következtében tetemes tartozásban tapasztaltatott: a bizottmány mai napon tartott ülésében elhatározá hazafiúi vállalatát csüggedetlen előmozdítása végett, az aláírt alapítványtöktől 50%-nyi százalék befizetését június vége határidőre megrendelni. Annak okaért az illető t. cz. részvényesek egyuttal tisztelettel felszólítanak egy egész részvény után járandó 5/100 procent az az 105 o. é. forint azon pénzirtakoknál a kiszabott időre az alapszabályok értelmében leendő lefizetésére, kiknél magok lekötözése erejénél fogva előbbi részvény illetőségüket kézbesíteni ajánlkoztak.

Végül az alapító részvényesek megnyugtatóra legyen szabad megemlíteni, minthogy még eddig egy vasuti vállalkozó társaság sem létezik, melynek alapító tagjai a kiadott töképenek s azok kamatain kívül, bizonyos jövedelemben ne részesültek volna, részünkről is biztosan állíthatjuk, — bár az idők s viszonyok bonyolult volta miatt jelentősebb nyereségre alig számolhatni, — hogy azon erkölcsi öntudaton kívül, minél fogva a szeretett haza jólétére egy vasut létrejöttét minden egyes alapító részvényes befolyása által elősegítette, — ezen vasuti vállalatba fektetett töke kamatjávali megtérítésére — bármely társulat vegye is által idővel a tervelt vasut kiépítését — bizást számot tarthatunk.

Bécs, május 4-kén 1861.

Gróf Toldalagi Ferencz

választmányi elnök.

Károlyfejevár. — Jelen június hó 5-kén Alsófejevármegye főispánja mlgs Pogány György ur, mint a királyi főkörmányszék által kirendelt körmányszéki biztos Károlyfejevár szabad kir. városának szervezése végett a nevezett városba innen Eynyedről indult el; Szent-Imre helységén túl, a károlyfejevári rom. kath. clerus, román papság, magyar és román férfiakból alakult nagyszámu banderium és mintegy 30—40 kocsi fogadta a főispán ő mlgsát harsány „éljen” és „szetraszke” ismételt kiáltásokkal; tartattak magyar és román nyelven lelkes szónoklatok és ő mlgsa mindkét nyelven lelkesítőleg s buzdítólag válaszolt; hangos „éljenek” között foglalta el a főispán a rom. kath. püspök elibe küldött díszes kocsiját s a banderium előlővágása mellett vonult be a városba, hol rá, mondhatni az egész lakosság várt, képezvén a vámsorompón kezdve a város piaczáig két sort kétféle az út hosszának.

Méltán lehet mondani, hogy ez elfogadás meglepően nagyszertű volt, s Károlyfejevár polgárainak becsületére való. Elesen álltak szembe a magyar és román pártvezérek egymással; ezek a szebeni protocollumra, azok pedig szentesített hazai törvényeinkre kíváncván a választást fektetni, de a főispán ur megérkezése mintha egy jobb sugallat mondtá volna mindenik pártvezérnek: itt az angyal a béke olajával kezében; mert komoly ugyan, de nyugodt arccal találkoztak a pártok.

Nem ereszkedve a három napig tartott gyűlések deatillirozásába, *) beakarván váltani azt: hogy hol a tények hangosan szólnak sat. csak annyit mondok, hogy a főispán ő mlgsa oly fényes jelét adá pártatlan finum tapintatá-

*) Méskor inkább azokat kérjük.

Szerk.

nak és határtalan türelmének, melylyel azon viharos s zajos gyűléseket vezette, hogy igazolva találta mindenki az iránta tanúsított tisztelet megérkezése napján; miért is ellen nem állhatván benső ösztönöknek Károlyfejevárról cmenetele Magyar-Igen felé még fényesebb, még nagyobbserű volt. A főispán ő mlgsa oda vitte a dolgot, hogy a román testvéreink pártvezéreit: Axente, Nicola és Gaitant kibékíté a legnevezetesebb, legnyegesebb kérdés a választási törvényre nézve. Ilyen eredményhez, gondolom nem kell commentár!

Mint mondtam, az elutazás alkalmával a polgárság és clerus részéről tanúsított tisztelet elérte legmagasb tetőpontját; számtalan szekér és banderium kísérté ő mlgsát Magyar-Igenig, a rom. kath. püspök diszkocija is rendelkezésére adatott. Magyar-Igenből Magyar-Bocsádra, Krakkóba, hová ő mlgsa utazott, egészen a galdi fogadóig a hegyaljai özszes birtokosság lóháton és kocsiokon kísérték, hol szíves buncu u'an mind visszatértek, könyves szemekkel nézven szeretve tisztelt főispánjuk után.

...

Marosszék választmányi ülése június 7-kén tovább folytatott a tiszviselői utasítás felfolyásával. A mezőrendőrségi javaslat azon elvből, hogy az orsz. gazdasági bizottmány van egy ilyen munkálata, mit a kormányzék bizottmány is alapul vett, nem olvasztatott fel, hanem a tisztségre bizott, hogy azt ideiglenesen belátása szerint alkalmazza.

Az utasítások elfogadása után felirat határozatott a kormányzékhoz, hogy a törvényellenesen fennálló hivatalokat s testületeket, minők az urbéri törvényszékek, a gensdarmeria, a közigyűzőség, az építészeti és kataszteri cs. hivatalok elenyésztetni szorgalmazza.

Gr. Toldalagi h. főkirálybíró indítványa nagy hanzkfia gr. Teleki László halála feletti fájdalommal részvétünket fejezzük ki jegyzőkönyvileg s a felső- és alsó táblához, valamint az elhunyt gróf családjához intézendő iratainkban.

Ezután egy néhány román ajku által beadott protestatio jött kérdés alá, mely a legtörvénytelenebb hangon volt szerkesztve, felfolytatván, egy bizottmányhoz utasítatni indítványoztatott, mely alkállybíró Dózsa D. elnökele alatt erről referáljon. D. D. ez iratot most mindjárt tárgyalhatónak nyilvánította, mert annak ellátása igen egyszerű. Összesen m. e. 60 román irta alá azt és szólnak a nemzet nevében, melyre őket nemzetök nem jogosította fel.

A kérvényben ezen tétel fordul elő: „A magyar és székelly testvérek, kik önmagok sem tudva, hogy mifele törvény szerint, ha csak nem önkény — a mit hiszünk, hogy az is — szervezték a széket, nem vévén tekintetbe, sőt lábbal tapodva a román nemzet jogát, a mit az oct. 20. pápens is elismer, sőt maga a magyar nemzet a világ előtt kürtöli sat.” Szónok e tételt annyira ildomtalannak és alkotmányértőnek tekint, miszerint hogy a fellépőkre közkeresetet nem követel, csak az irók közgyűkebeni járátlanágaért mellőzi. Fölfejt a székelly föld őstermesztét, melyhez még a királyi államnak sem volt soha joga, annyira a székelly nemzet kiváló tulajdona volt mindig az, míg végre 1848-ban a székelly nemzet is e földön a maga székelly ősnemzeti jogát minden polgárra nemzetkülönség nélkül kiterjesztette, s a törvény előtti jogegyenlőséget mindenkre nézve biztosította, a nélkül azonban, hogy a nemzetiségi proportio agyreméit valahá ez ősz seytha földön elfogadhatná, hol mint bárhol a világon elég van a nemzetiségnek az egyéni jog által téve, és azáltal, hogy saját any nyelvén panaszol, mindenki beadhatja s perelhet. Szónok amaz iratot a marosszéki összes romanság nevében szerkesztetnek nem ismerheti, hol volt összegyűltve ama nép e törvényhatóságban, hol az aláírókat azon irat szerkesztésére feljogosította? kitől kapott hatvan ember felbaltalmazványt ezrek nevében felszólallani? tehát minthogy egy néhány egyén ezrek nevében nem procedálhat, az óvás visszautasítandó, s az egyének nem óvást akarnak adni be, tegyék azt is saját nevökben és képekben, ha nemzetöknek sérelmét érzik, tegyék azt is saját nevökben s a törvény és törvényes rend tisztelete mellett szabad polgárokhöz illő ildomos hangon. Egy törvényhatóság csak ily iratot foglalhat el.

Az idő későre haladván e kérvényt a bizottmány által előadandónak s más napon tárgyalandónak véleményezték. Mire a mai ülés eloszlott.

Háromszék, május 28-kán, 1861. — Remélve, hogy szerkesztő ur nagybecsű „Közöny”-ében egyházi rövid közleményeinket csak változatosság kedvéért is fölveendi: a végre Rikán belőli egyházközsőségünk május 24-kén tartott közgyűlésében szőnyegre hozott tárgyak közül egy néhányat felhozni nem tartom feleslegesnek.

Felmerült elsőben is a mult évi főt. szent közzsínatnak anyaszentegyházunk esperességeihez véleményadás végett kiküldött — papi dislocatio behozatalára irányzott — indítványa. Ezen mind az egyházakat, mind az egyházakat közelről érdeklő tárgy rövid megvitatás után vegyes bizottmánynak adatott át, oly meghagyás mellett, hogy a Rikán belőli négy egyházközség esperességei által már beadott egyes vélemények tartalmuk szerint készítsen e tárgyban egy indokolt fogalmazatot, mely aztán egyházközségünk közgyűlése által helybenhagyatva, mint áltálános vélemény, alapja legyen a Rikán belőli egyházközségek részéről sz. zsínatra beadandó közös véleménynek.

Megjegyzendő, hogy az egyházközsőségünk keblébeni közvélemény kirívólag azon indítvány ellen nyilatkozik. A dislocatiót — ugy mondanak — a t. sz. közzsínat a mlgs egyházi főtáncácsal egyetértőleg még 1841-ben eltörlesztette. S ha már ezeltől két évtizeddel sem volt a papi dislocatio életre való: most a protestáns egyház külső és belső jogviszonyainak átalakulási korszakában, most midőn korunk főtörékvése visszavinni az egyházigazgatást presbiteri elvekre, evangyéliomi egyszerűsége; most a papi dislocatióra irányzott indítványozás, ezen papuralmi kezdeményezés, annál kevésbé igényelhet életet.

De a papi dislocatio — azt is mondják — eredmé- nyében sem lehetne idvös. Letiporná a nép vallásos élete élesítésére oly nélkülözhetlen papi tekintélyt. Megmér- gezné a nép erkölcsét. Ármánykodás fészkevé tenné a most egyébiránt békés szellemű egyházakat is. Megbuktatná gyak- ran a papi tisztokból kellő szigorral eljáró egyéneket. A néppel dűszölő papok lennének némely egyházban, a köz- nép kedvencei, pártoltjai. Ekkor becstelenes mivel ifjú em- bernek nem igen lehetne nagy kedve, hanemha apostoli már- tirságra akarná magát szánni, papi hivatalt vállalnia: s gyak- ran megtörténhetnék, hogy a legjámorabb papi ember is, ki 30—40 éven át apostoli buzgalommal működött az Ur szőlőjében, kénytelen leendene elaggott napjaiban koldus- bortal keresni mindennapi kenyerét. Mert a nép kedélye szeszélyes s mint szalmatűz, változó. Ma hosszánát kiált, holnap: fesszítsd meg, fesszítsd meg!

De képtelenség is, hogy egy alkotmányos erkölcsi tes- tület bekebelezett tagja kihallgatatlannul, törvény útján kívül, ítéltessek sat.

Továbbá: Seps-Sztyeggyi egyházunk presbiteriumá- nak közgyűlésünkbe küldött jegyzőkönyvi kivonata folytán kérdésbe tetették: „Minő viszony van s lehet a s.-sztyeggyi tanoda s a Rikán belüli egyházközösség mint alapítója között?” Különböző vélemények merülvén fel, e tárgy is bizottmányunk adatotl. Ezt illetőleg egy vejünk, azon köz- pontosító rendszerbe, mely szerint a mgs. egyházi főtanács kezeli, igazgatja tanodáinkat, minden jogfenntartás, minden jogviszony követelése nélkül föltétlenül s.-sztyeggyi tano- dánkank is be kell oldania.

Mint gr. M. L. ő exellja 1859-ben dec. 28-dikán kelt iskolai gyűlést tárgyzó nagybecsű levelében fölemlíté: „Csekély adományokhoz feltételeket nem kötök. Csak any- nyit látok jónak kimondani, hogy az önelzészet, önma- gára szerűlött támaszkodás, minden tartós létele törekvő s hatásra számító intézetnél káros levén: bölcsen teszi az igazgatóság, ha többi tanintézetektől, központibb tanodáink tanítóit karától s különösen az egyházi főtanács irányadó befolyásától el nem zárja magát, hanem az elsőbbséggel ne- mesen versenyzőleg lehető sűrűn érintkezik, saját szellemét amazok netalán magasb kinyomatu szellemével felfrissíteni igyekszik, szóval, folytonos egybeköttetésben lesz.”

Valójában, ha elszigeteljük egymástól nemzeti tanoda- inkat: a szellemi élet más meg más irányt veend, s utóljára bálél lesz a nemzet szellemi élete.

Egy más tárgyat hozok fel, mely mind korszerűsége, mind érdekessége által méltán igénybe veszi figyelmünket. A Rikán belüli iskolamester atyafiak kérték, hogy a jogegyenlőség e földterült korszakában ök is eman- cipaltassanak, vételessen be az egyházi alkotmányos élet sánczai közé, legalább annyiban, hogy választói jogot élvezhessenek. Egyházközösségi közgyűlésünk átlátván, hogy mily korszerű és idvös legyen, a népevelés érdekében, az iskolamester atyafiak tekintélyök emelése, — a kérsnek, szavazati többség szerint (?) helyet adott. Hihetőleg a mes- ter atyafiak e határozatunk megerősítését, hogy ez jogér- vényes legyen, könyörögni fognak a t. sz. közzsínatnak; s teljes reményök lehet, hogy pártolást nyerendnek. Mert hi- szen rabzolálgató hogy is kívánhatnák, hogy alkotmányos honpolgárokat neveljenek?

Végül, tisztelettel említem fel, mikép egyházközössé- günk főgondnoka mlt. Lázár Mihály ur és nemeskeblt neje Gilyén Anna urasszony újonnan egyházközösségünk útján, becses kegyadományokkal tetézték az iskolai gyűlést pártolában már többször kitüntetett nemesszívűségöket.

Többek közt a Rikán belüli egyházközösség keblében egyetemileg felállítani tervezett egyházi özvegy, árva- gyámintézet pénzalapja nevelésre 100 o. é. forintot ke- gyekedtek adományozni. Fogadják hálás köszönetünket. Mi is lehetne nagyobb gyönyörűk a bővség keblében élőknek, mint jólteni, mint a szenvedők nyomorát enyhíteni, s a boldogok számát szaporítani a földön?

Még csak egyet hozok fel. Minthogy a t. sz. közzsínat június 16-án kezdve, Rikán belüli sepsi egyházszékünk keblében S. Sz. György egyházunkban tartandja idei rendes üléseit; az előkészületek nagyban folynak.

Egyházközösségi jegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Gróf Mikó Imre ő nmltsága körútjában f. hó 14-én M. Váshelyt következő ünnepélyességgel fogadtattott: Ő nmltsága folyó hó 14-én pénteken déltájban Koronka fe- lől érkezvén, a város határszélén az ott felállított díszka- punál a városi tanács és több polgárok kíséretében Petri Ádám főbíró által üdvözöltetett. Innen a városi kíséret csat- lakozva a marosszékvé, bekisérté az „Aranykereszt” című szállodába. A poklos-utca végétől kezdve az „Aranyke- reszt”-ig két sorban a polgárság, ezéhonként — mindenik czéh saját lobogójával — és az ottani iskolák ifjúsága volt felállítva; a szálloda kapuja között a Papp Antalné as- szonyaság keze alatti leányiskolai növendékek sorfalat képe- ztek. Minden házon nemzeti lobogó lengett. Megérkezése után a helyi testületek, a különböző vallásfelekezetek papsága, a tanárikar, a szék, tanács és polgárság képviselői tisztelke- tek. Ő nmltsága érkezését a határszélén három tarackklővés adta tudtul. Bevonuláskor a sétátéren zenészek a Rákóczi- indulót játszták, a szintársulat pedig a „Szózat”-ot énekelte. Este a város kivilágított, mikor is a piaci kuton az o- tani zenekar különböző darabokat játszott.

— A naszdvidéki főkapitány, a „Gazettá”-ban körlevelet bocsát közre, melyben tudatja, hogy őt gr. Beth- len Gábor főkormányzói tanácsos s Pál Sándor, főkörm. titkár fogja installálni, s arra a vidék földbirtokosait, s a községeket két képviselő által f. hó 18-ára meghívja. Ohaj- tandó lett volna, hogy a vidék magyar és más ajku lakói- nak is tudtára adassék; s hogy az ideiglenes kormányzék egy ily octroyált territorium végleges törvényesítésében figu- rálással ne népszerűtlennítette volna magát. Mert készen le- hetünk rá, hogy a négy megye Kolozsvár, Doboka, Torda és Besztercevidék, melyből e területet a bukovvi önkény kiszakítá, a törvényhozás e precipitálása ellen fel fognak

szólalni. Egyébiránt mind a kiküldöttek, mind a főkapitány alkotmányos gondolkozásu férfiak levén, hiszszük, hogy mind a román nemzetnek, mind a legislation megadják a mi az övé.

* Csikszék lelkes hölgyei az ott felállított honvédségé- lyű egyet tükéze gyarapítására 525 fírtot gyűjtöttek.

* Lovász Sándor fejérmegyei aljegyző jelenti, hogy általa egy volt honvédtől megszerezhetők az 1848—49-ki „Közöny” teljes számai, valamint a forradalmi had- sereg tisztjeinek teljes névsora, melyet ama derék honvéd magán szorgalma által állított egybe. (P. N.)

* Teleki László emlékére Lengyelországban nem- csak Varsóban, hanem Kalisch városában is tartottak gyász- istentiszteletet.

* A „M. O.”-ban olvassuk, hogy a Hajnik Károly által szerkesztett „Hirmondó” című két heti néplap július- tól fogva politikai heti lappá válik Gyárfás Ferencz szerkesztése mellett.

* Cavour 50,000 frankot hagyományozott Turin városának gyermekmenhely alapítására. A turini község- tanács emléket emeltet számára.

* A nemzeti képviselők nejei, Bonis Sámuelné veze- tése mellett, a napokban testületileg tiszteltek a nemzet özvegyénél, a köztisztelott gróf Bathányi Lajosnénál.

* Szász Károlyt a pesti prot. theol. intézetben gyakorlati bíttan oktatójává választották, ki azt el is fogadta.

* A „M. O.” írja: „Ujabb időben gyakorta történvén, hogy volt-honvédtiszteknek nagyobb rangot tulajdonítanak, mint melyet annak idejében viseltek; igen nagy köszönettel tartozunk Molnár Nándor ezredes urnak, ki az egykori tá- bornokokról különböző tekintetben pontos részletességgel ki- dolgozott kimutatást sziveskedett hozzánk beküldeni. E szer- tint honvédtábornok volt összesen 32. Ezek közül az aradi várban, 1849. okt. 6-án kivégeztek 12-t. (A tizenhar- madik díeső vértanu Lázár csak ezredesi ranggal bírt.) Szám- tizetésben meghalt 3 (közte a dekék Lenkey, ki az aradi kaszamatákban megörlt). Jelenleg hontalanul bujdosik 7. A hazában él 3. Osztrák földön letartóztatva 1. A szabadság- harczolt idejében visszavonulva, osztrák kegyepézt élvez 1. Van egy, ki 1848 decemberében még mint magyar hadtest- parancsnok működött, most császári tábornok. Összesen 32. Nemzetiségre nézve ezek közt 3 lengyel, 5 német, 1 szerb, 1 horvát, 1 ir és 21 magyar. A három lengyelt kivéve, a többi tábornokok azelőtt, az egy Percelen kívül, mindnyá- jan császári katonatisztek voltak. — Mellékesen megjegye- zük még, miszerint törvénytelen fogságából nem rég haza- eresztett hazánkfia Asbóth Lajos — valamint a többek közt „a legvittezebb honvéd” Földvári Károly és Máriássy János, valamint Kászonyi József — dandárparancsnokságot vitt ugyan, de csak ezredesi ranggal, minélfogva tábor- noknak tévedésből nevezték.”

— Az új 10 krajczáros bankjegyek megjelentek már Bécsben. Azt híresztelték róluk, hogy „művészileg” le- endnek készítve, a „Presse” azonban semmi „művészt” sem talál bennök. Csak a szín változott meg, mert a szélek hal- ványvörösek, a víznyomat pedig a tulsó felén zöld. A ma- gyar felírás megjavított, mert a zavart okozó „tiz ezüst krajczár” helyett, „tiz új krajczár” van ez új bankókra nyomtatva. (P. H.)

POLITIKAI HIREK.

— Hogy Cavour halála Dél-Olaszországban is mely levertséget okozott, azt bizonyítja, hogy Olaszország ügye ott is mindinkább nagyobb tért nyert. Miként Turinban és Ge- nuában, ugy Palermóban is zárva maradtak a boltok, midőn a gyászhiar megérkezett. Az államtanácsban az elnök kü- lönösen kiemelte, miszerint a történet alig mutat föl példát, hogy valamely államférfi oly széles körben oly otthonos lett volna, s ügyessége, szilárdsága és tehetsége által anyi csaknem legyőzhetlen akadályt elhárított. Cassinis igazság- ügyminiszter hozzátette, hogy Cavour halála valóságos nem- zeti csapás. Most Pareto emelkedett föl, hogy kijelentse, mi- szerint, noha politikai ellensége volt a boldogultnak, annak nagysága által mégis, mit Olaszországért tőn, annyira át- hatva érzé magát, hogy a gyűléseknek 3 napra elnapolását indítványozza. Most, midőn Cavour a hazától elragadtattott, szükséges, hogy mindnyájan helyt álljanak érte s azáltal a kijelölt ösvényen haladjanak. „Azon férfiak tisztelése — téve hozzá — kik a haza körül érdemeket szereztek maguk- nak, annyit tesz, mint jó példát és ösztönt adni utódaink- nak, hogy atyjaihoz méltók legyenek.” Turin önközössége azonnal bizottmányt alakított, mely fölhívást adott ki, hogy jövő szombaton gyászruhát öltsenek föl.

halálát: „Hivatalos újság következő sorokkal hirdeté Cavour „Kimondhatlan szerencsétlenség látogatta meg hazán- kat. Camillo Benso di Cavour gróf őt kegyelmessége a sz. Annunciade legmagasb rendjének vitéze, a minisztertanács elnöke, külügyi és tengerészeti miniszter ma június 6-án reggeli 7 órakor a haldoklók sentségével ellátva s család- jától körveezve jobblétre szenderült. Utolsó percei nyugod- tak valának. Az igazak örömeztetésében halt meg, Olaszor- szág jövője iránti rendületlen bizalmát fejezte ki.

A turini községtanácsnak Cavour halála alkalmából írt kiáltványában a t. k. ez áll:

„E nap a gyász és fájdalom napja mindenkinek, ki a közhaza szabadságát és dicsőségét szereti. Ne hagyjuk erő- tenni magatokon a kislelkűségtől és kétségbeeséstől. Szilárdság és állhatatosság a legnagyobb szerencsétlenségben erős és dicsőségteljes nemzetek erénye, mitől már ti is fé- nyes tanúságot tettek.”

— Turin, június 7. A tartományokból érkező hírek jelentik, hogy Cavour halála mindenütt lesújtó hatást gya- korolt. Modenában, Milanóban, Genuában, Bresciában, Ná- polyban, mindenütt az ittenihez hasonlóan nyilatkozott a nép fájdalma. A sajtó, elkintve politikai véleményétől, egyáltalán résztvesz a közgyászban s még az ultramontan „Armonia” is a halottat úgy mint önmagát azzal tiszteli meg, hogy az elhunyt igazgátszeretett, becstelenségét s még ellenségei iránt is tanusított előzékenységet dicséri. A gróf hulláját nem balzsamozták be. A halott fehér gyolccsal betakart

fővel, s keztyűvel ellátott kezeiben feszületet tartva fektűt a ravatalon. Areza nagyon meg volt dagadva s föl nem le- hetett ismerni. A jelenlévők részvéte szivrendítő vala, a fér- fiak sirtak s a nők zokogva térdre borultak. — A király leg- szívélyesebben venné, ha Ricasoli, Ratazzival és Farinival kiegyeznék, de alig hihető, hogy a kissé aristokrata termé- szeti Ricasoli Ratazzival kibéküljön. Ratazzi által alakítandó miniszteriumra gondolni sem lehet, mert ez sem a követek házának többségével nem bir, sem Turinban, Milanóban és Nápolyban népszerűsége nincsen. A községtanács és király ajánlata daczára Cavourt ma este Santanaba vitték.

— London, június 8. A „Times” ma ismét vezér- cikket szentel Cavournak, melyben a legnagyobb elismerés- sel szól érdemeiről. Mirabeau halálára emlékeztet. „Ugyan- azon szerencsétlen sors — mondja — mely Mirabeaut elra- gadta azon percében, midőn az ő keze volt egyedüli, mely a francia monarchiát megmentette s egy végnélküli forradalom iszonyát megakadályozhatta volna, éppen most so- dord el egy férfit, ki Olaszországra nézve még nélkülöz- hetlenebb volt, mint ama nagy szónok Eranciaországának.” — „Daily News” Cavour politikájáról írva, megjegyzi: „A Franciaországgal szövetség az osztrák uralom megtörésére Olaszországban annál vakmerőbb merénylet volt, mintag Cavournál seuki sem ismerté jobban e szövetség ingatag voltát. A következmény elején inkább az olasz államférfi aggodalmait mint utolsó elhatározását látszott igazolni.

A villafrankai válság alkalmával Napoleon Lajos egye- düli tanácsadójává tette magát Victor Emmanuelek s Cavour grófot a király tanácsából kizárta. A lombardok azonban, a tókánaiak s rómaiak ismervén a férfit, ki igazaiak védte, addig támogatták, míg ismét kezébe vehette a kormányt. Nincs még itt az idő, hogy ez események története nyilván- sosságra jusson; de egykor látni fogjuk, hogy Nizza és Savoya elszakasztása ellen Cavournál maga Garibaldi sem küzdhetett volna erősebben, s kétségbeesettebben.

— Cavour halála s emléke fölül beszél most a vi- légsajtó. A „Times” szerint „ő csak oly nagy lesz a sirban, mint a miniszteri tanácsban vala, és a római udvar egy cseppet sem örülhet annak elmúlásán, ki beszélni fog még, noha meghidegülték tetemei. Pédáján más Cavour támad — mielőtt a jövő elmulnék, mert a jelen csendes, meglátják: el van-e temetve s felede a nagy államférfi példája!” A „Morning-Post” ugy nyilatkozik, hogy Canning óta nem volt több miniszter, kinek halála több rokonszenvet és sajnálatot ébresztett volna, mint a Cavouré. A „Sun” szerint Cavour az egyetlen ember volt, ki az olasz kérdés gordiusi csomó- ját megtudta volna oldani, halála után aligha karddal nem kell kettévágni!!

— Több lap írta már Németországról, hogy követni fogja Olaszországnak egység utáni törekvését. A „Times” is erőll vezércikkhez, s nem látszik attól félni, hogy Német- országnak szándéka volna Olaszország ellen föllépni. A né- met egységre nézve — ugymond — egy ügybevaló fejede- lem Berlinben sokat tehetne. Németországnak urává lehetne még mielőtt a 38 német fejedelem fele csak tiltakozni is- mérné — de Nagy Frigyes fajtájából kellene lennie. A mos- teni porosz király, jegyzi meg a City-lap sajnálkozva, nem foglalja el Németországban azon magas állást, mely megilleti.

— Mostárból jelentik, hogy Omer pasa ismét kiált- ványa, melyben az elégedetleneknek az adandó engedmé- nyek netovábbját tudokra adja, Hercegovinában törökök és keresztények közt egyképen rossz fogadtatásra talált. A zubzi, rudjinci és pivljani fölkelő törzsek nemzeti gyűlést tartottak, melyen az azon kiáltványra adandó válasz meg- állapításával foglalkoztak. E válasz, több fekelő főnök, többi közt Vukalovics vajda által aláírva, megküldött Omer pa- sának, ki nem igen örvendhet neki, mert benne a fölkelők hivatkoznak arra, hogy a Porta a Hathumájumban ígerte- ket tett nekik, de azokat soha be nem váltotta, — s hogy ekkép ök ezen új ígéreteknek sem adhatnak hitelt. A föl- kelők ezen okmányban a nagyhatalmak képviselőit a be- nemavatkozás elvének olyatén fenntartására kéri, hogy Omer pasa ne fordithassa ellenük fegyvert; kijelentik, hogy Montenegróval egyesíteni s mint a feketehegyiek régóta, ugy jövőre ök is minden zaklattástól menten élni ohajtanak.

— A francia lapoknak egy Boroszából f. hó 7-ről kelt sürgönye szerint Varsóban az új helytartónál, a kastély- ban teljes diszformarubáni hivatalos bemutatás volt, mely alkalommal Zamoyski gróf különös kitüntetéssel fogadta- tott. Ugy hiszik, hogy Lambert tábornok, ki Varsón uta- zott keresztül Párisból Moszkába a császárhoz, elfogadandja a hadi-kormányzói állomást s hogy ő van az ország kor- mányzójaul kijelelve; Suchozanet tábornok csupán azért küldetett Varsóba, hogy Gortsakoff herczeg kérelmére, mit az betegesse alatt fejezett ki, ideiglenesen teljesítse a hely- tartói működéseket. Lambert gróf francia származásu s katolikus. Azon közlés, miszerint a vilnai egyetem hely- re fog állíttatni, s a varsói egyetem megszüntettetni, nem annyira megszomorítá, mint meglepte a közönséget.

Ujabb. A „belga National” írja: „A magyar- országgyűlés szavazata nem elégségtelenséget okozott Bécsben. A cabinet ugy lászik igen nehéznek tartja igazlatlannak lenni a magyar követelések iránt, s ez okból inkább szerette volna hogy a határozati párt győzzön Pesten. Akkor kinyilatkoztatta volna, ime Magyarország nyílt forradalmat kezd, s következöleg fölmentve érezné magát a helyes okokkal küzdés kö- telessége alól, s egyszerűen erőszakhoz nyúlt volna. Az országgyűlési szavazat s machiavelli okoskodást le- rontá s az osztrák-kormány kénytelen levén vitatkozni az erőszakoskodás helyett, e miatt nagy zavarban lát- szik. Mi ugyan nem tudjuk, hogyan kísérti meg az ab- ból menekülhetést.”

— A „Fortschritt” folyó hó 13-án mint mondja, igen biztos kutfölből irhatja: „Mióta a külföldön levő legnyughatatlanabb magyar népirogatóknak egyike a maga pénzgyárát Angliából Olaszországba tette át, a

külföldi propagandából napiparancs érkezett Magyarországra, miszerint minden eldöntést a magyar kérdésben halasztgassanak a meddig csak lehet, minthogy a magyar-olasz cselekvési párt bizonyos idő múlva képes leendő egy főcsínyt végrehajtani.

— Londoni távirat szerint a londoni felebbezési törvényszék a bankjegy-perben Kossuth ellen ítelt a császári kormány részére.

— Rágusából jelentik jun. 9-éről, hogy Der-vis pasa 4000 főnyi sereggel a felkelők ellen ment, azonban előcsapatát megverték, csapatai demoralizáltak.

— A montenegrói határszéleiről, maj. 30. Két török helység, Mislici és Jurmani, melyek Past-rovice s Spiza közt az osztrák határ mellett fekszenek, mult héten alávetették magukat a montenegrói uralomnak. Lakosaik száma mintegy 900-ra megy s határuk egész a tengerig terjed, hol alkalmas kiszál-lási helyek vannak.

— Oroszországban a parasztlakozás zendülése mind inkább harapodzik. — Pekingben az angol és francia követtség be van iktatva.

— New-York, maj. 31. Lincoln elnök 100,000 embert szándékozott fegyver alá szólni. A közelebbi

congressus beviteli vámkat szavazand a theára és ká-véra. A szövetségi csapatok megtámadták az acquidai s creeki gyutelepeket; az eredmény ismeretlen. A se-paratisták fenyegették Alexandriát.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvártt június 6-kán 1861.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 6 frt 26 kr. Elegybúza 4 frt 33 kr. Rozs 3 frt 66 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 80 kr. Török-búza 3 frt — kr. Pityóka 1 frt 80 kr. Marhabús 18 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(171) Sz. 68. 1861

Árverési hirdetmény.

Folyó 1861-dik év június 22-kén és következő napjain Belső-Szolnok megye-házában, a megye részéről nem használt butorzatok nyilvános árverés útján eladtnak. B.-Szolnokmegye tisztségéből, Dézsen, jun. 8-kán, 1861.

(169) Sz. 910. 1861

Hirdetmény.

Folyó 1861 év július 3-ik napján a szamosújvári országos fogda irodájában, az ezen inté-zetthez az 1862-dik évre szükségeltető cipőkenő anyagok, u. m.

400 font sőtalan disznó-zsír,

440 font sőtalan marha-faggyú, és

16 font fenyő-korom szállítása végett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni.

E szállítást átvenni kívánók szabályszerűleg bélyegzett írásos ajánlataikat 35 o. ért. forint bánatpénzzel ellátva, a fenn kitűzött napon déli 12 óráig nyújták be az alólírt igazgatóságához. Az ajánlatokban az ajánlott mennyiségtől számokkal és betűkkel teendő ki. A szállítást illető feltételek az igazgatóság irodájában a szokott hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Az országos fegyintézet igazgatóságától.

Szamosújvárt, június 3-kán, 1861.

NEM HIVATALOS.

(170)

Hirdetmény.

A néhai b. Bornemisza Sándorról elmaradt ménesből 3 magló, 23 anyakancza csikóival, 6 darab csikó három éves, 8 darab csikó két éves, 14 darab csikó egy éves, folyó évi június 28- és 29-dik napjain reggeli 9 órától kezdve, helyt Abafján köz árverés útján el fognak adni.

(140)

Hirdetmény.

CSIKI JÓZSEF külső monostorutca 59. szám alatt ren-des raktárt tart mindennemű épületfa és deszka nemekből, különösen pedig találatik nála asztalosok számára tökéletesen ki-száradt fenyőfa deszkák, fél czoll vastagságtól elkezdve min-den fajta; szeszgyári felszereléshez szükséges különböző vastag-ságu fenyő- és büfka fasztnak, mindenféle gerendák, léczek stb. a legutányosabb szabott áron.

(115)

A mustra és jegyvéd által minden meghamisítás ellen biztosított any-nyira kedvelt, a bevévésnél kellemes, valódi

Növénynedve (Allop)

Orvostudor Schneeberg urnak

hurutár (Grippe), rekedtség, torokbajok, nyálkodások ellen, általában véve egy a mell- és tüdő-betegségekben bebizonyult enyhítő gyógyszer a következő raktárnak urnánál kapható:

KOLOZSVÁRTT gyógyszerész WOLFF JÁNOS urnál. Továbbá: Tordán Wolff Gábor gyógyszer. Beszterczén Dietrich és Fleischer. Dézsen Krémer Samuel. Segesvártt Misselbacher J. B. Medgyesen Breiner C. Lugoson Arnold József. Zalahán Mégi J. Szászvároson Spech Gusztáv. Nagy-Bányán Horacek József gyógyszerész. Szathmáron Turóczkó D. Nagy-Váradon Janky A. Nagy-Károlyban Schöberl K. Károly-Fejervártt Sándor R. gyógyszer. Nagy-Szebenben Zóhrer J. F. Debreczenben Föltel Nándor urnakál.

Egyeszersmind kaphatók a t. cz. bizományos urnakál:

Tyukszem-tapasz általános elismert. Schmidt cs. kir. főorvos-tól, ára egy toknak 23 ujkr.

Dr. Behr ideg-kivonata az idegek s a test erősítésére, 1 frt 70 ujkr.

Dorschmájzsir-olaj, 1 üveg valódi Med. Berger, vegy. tisztla görvény és bőrkütegek ellen stb. 1 ujfrt.

HELUNGKIANG arabiai s ázsiai állat-gyógypora mely Arabiában és Ázsiában a beteg állatok gyógyítására kitűnő sikerrel használtatik.

Lovaknál: vérzellel, keh, mirigy, bélgyöres, étvágyhiány és giliszták ellen. **Szarvasmarhákánál:** a tej kékülésénél, vérhagy, verféjés, keh, bélgyöres, tej összefutása, étvágyhiány, felpuffadás (szélhas), giliszták és tüdőbajok ellen. **Juhoknál:** hasvízkórságnál, keringés kezdeténél, bárányok bénasága és vízkórság ellen. **Sertésekénél:** vízkórság, köhögés, léggyöres, megzabálás s kelevények ellen.

Ára: egy kis csomag 40 ujkr., nagy csomag 80 ujkr.

Főraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

(172)

1861-iki töltésű frs ásvány gyógyvizekkel, valamint valódi **MOLL-féle seidlitz porral**, dobo-szát 1 uj forintjával számítva, szívesen szolgálók.

Karvazy József.

(173)

Eladó svájci bika,

harmadfél éves, veres színű, valódi fajtájú, mely a tenyésztésre teljesen alkal-mas. Értekezhetni felőle Medgyesen, Schusztér Frigyesnél, a piacon 86 szám alatt.

(163)

Ezen szabad királyi Kolozsvár városa területén, a kétvíz közti tizedben 363 és 382 szám alatt létező nagy kiterjedésű telkek, a rajtok találató új épületekkel — igen kedvező feltételek mellett — örök áron eladók. Értekezhetni irántuk a helyt lakó tulajdonossal.

(153)

Eladó ház.

A két-víz közti ugynevezett **Eperjesi-kert**, jelenleg olajgyáros Kiss Mór és Sándor tulajdona, mely következőkből áll: 9 szoba, 3 konyha, 2 kamara, 6 lóra istálló, nagy pincze, 20 ezer vékára gabonás, 2 kút, nagy kikövezett udvar és mintegy 3500 □ ölnyi kertből, minden a legjobb állapotban, szabad kézből nagyon kedvező feltételek alatt eladó.

Értekezhetni a hely színén a tulajdonosokkal.

(32)

16/6 1861.

(8-8)

Valódi

MOLL SEIDLICZ PORA.

mely a párisi műkiállítás aranyérmét nyert.

Középponti raktára a „Golyához” címzett gyógyszerház Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cse-rélhessék, s hogy formámnak jogtalan bitórlását megakadályozhassam, gyári jegyem, Moll Seidlitz-por: ezután nem csak az iskutala fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradag foglaltatik, vizíratilag látható lesz.

Ára egy bepecsételt eredeti iskutalának 1 ft 25 kr. o. e. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A csá-zsári nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, to-vábbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges főfájás, vértorlás, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt viktak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedők-nek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyomdot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan viszszeranyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézmű-vesek, mű-észek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a legbirebb győgyforrások a legkisebb könynyebbültet se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Egyedüli raktár Kolozsvártt: Ritter Tr. gyógyszer. Beszterczén: Szongot György. Sz.-Agóthán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl, N.-Váradon: Janky Antal. Segesvártt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmájolaj, Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld. Eredeti flaskókban, használati utasítással 2 frt 10 kr és 1 frt 5 kr o. é.

A Dorsch-halmájolaj Európa minden orvosi tekintélyei által mell és tüdő-betegség, görvény (Scrophula), angolkórság (Rhachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött bőrküetés, szemgyuladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel rendelvényeztetet.

PYRETHRIN-SZÁJVIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 frt 5 kr o. é.

A Pyrethrin-szájviz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és ta-pasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minél fogva az ép fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részeken honos betegségeket legyőzi s a kórányagot tökéletesen eltávolítja,